

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 3 lipca 2014 r.

PS-KNPS.431.2.17.2013.HB

S. Dorota Marcinowska
Przełożona
Prowincji Wrocławskiej
Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety
ul. Św. Józefa 1/3
50-329 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 24 i 25 kwietnia 2014 r. na podstawie art. 122 i art. 123 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2013, poz. 135, ze zm.) zespół kontrolny w składzie Honorata Borowiec - starszy inspektor wojewódzki - przewodnicząca oraz Edyta Kubicka - starszy inspektor wojewódzki – kontroler z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Domu Dziecka p.w. Św. Józefa Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek w Bolesławcu, przy ul. Kubika 4.

Kontrola obejmowała realizację zadań placówki opiekuńczo - wychowawczej typu socjalizacyjnego w zakresie dokumentowania pracy opiekuńczo – wychowawczej, wynikającej z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o Plan Kontroli Wojewody Dolnośląskiego na I półrocze 2014 r. zatwierdzony w dniu 20 grudnia 2013 roku. W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia 24 kwietnia 2014 roku funkcję dyrektora Placówki pełniła Siostra Agnieszka Wieczorek, odpowiedzialna za wykonywanie zadań w obszarach kontrolowanych zagadnień.

W zakresie działalności Placówki objętej kontrolą wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami. Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w czasie kontroli stan faktyczny i prawny.

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie dokumentów przedłożonych przez Dyrektora Placówki, tj.: diagnoz, planów pomocy, kart pobytu dziecka, kart udziału w zajęciach specjalistycznych, arkuszy badań i obserwacji psychologicznych i pedagogicznych, protokołów i wniosków z posiedzeń stałych zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, ewidencji dzieci, dokumentacji dołączonej do skierowań dzieci do placówki oraz dokumentacji potwierdzającej pracę z rodziną biologiczną. Kontrolą objęto dokumentację 10 losowo wybranych wychowanków.

Dom Dziecka p.w. Św. Józefa jest niepubliczną placówką opiekuńczo – wychowawczą prowadzoną przez Zgromadzenie Sióstr Elżbietanek Prowincję Wrocławską, która na podstawie umowy zawartej w dniu 30 grudnia 2011 r. na zlecenie powiatu bolesławieckiego zapewnia całodobową opiekę i wychowanie 30 dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodzicielskiej. Placówka posiada bezterminowe zezwolenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 lutego 2008 roku Nr PS.IA9013/47/08. Na dzień kontroli w Placówce przebywało 30 wychowanków.

Na podstawie § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej w placówce prawidłowo prowadzona jest księga ewidencji dzieci. Zawiera ona następujące dane: imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców, informację skąd dziecko przybyło (np. poprzednia placówka), datę przyjęcia do placówki, adres ostatniego miejsca zamieszkania dziecka, aktualny adres zamieszkania rodziców dziecka lub jego opiekunów, informacje dotyczące rodzeństwa, otrzymanych sakramentów, przeniesienia lub usamodzielnienia. Ostatni wpis w księdze zanotowano pod numerem 413.

Zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 1 - 5 w/w rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej przy kierowaniu do placówki dla wszystkich przyjętych dzieci powinna być dołączona stosowna dokumentacja tj. odpis aktu urodzenia, orzeczenie sądu o umieszczeniu w placówce, dokumentacja o stanie zdrowia dziecka, dokumenty szkolne, informacja o prowadzonej pracy z rodziną dziecka. Dokonując analizy 10 dowolnie wybranych akt wychowanków stwierdzono, iż dokumentacja dotycząca stanu zdrowia prowadzona jest przez zatrudnioną w Placówce pielęgniarkę, natomiast pozostałe z wyżej wymienionych dokumentów przechowywane są w aktach osobowych dzieci.

Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 100 ust.4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Dyrektor Placówki przekazała informację o wychowankach z uregulowaną sytuacją prawną do Ośrodka Adopcyjnego przy ulicy Jana III Sobieskiego w Jeleniej Górze w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających. Dzieci te nadal pozostają w Placówce.

Na podstawie § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki psycholog lub pedagog powinien sporządzić diagnozę. W kontrolowanej Placówce wszystkie dzieci posiadają opracowaną przez pedagoga diagnozę, do której załączono również opinie psychologiczne. Ustalono, że informacje zawarte w w/w dokumentach dotyczą obszarów wskazanych w rozporządzeniu.

Niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, we współpracy z asystentem rodziny, powinien opracować plan pomocy dziecku (§ 15 ust.1 cyt. rozporządzenia). W kontrolowanej Placówce plany pomocy dziecku opracowane były przez wychowawcę, albowiem rodziny dzieci których akta poddano kontroli nie korzystają ze wsparcia asystenta rodziny. Wszyscy wychowankowie potwierdzili własnoręcznym podpisem zapoznanie się z planem pomocy. Plan pomocy określa cele i działania długo i krótkoterminowe oraz główny cel pracy z dzieckiem uwzględniający jego powrót do rodziny, umieszczenie w rodzinie przysposabiającej lub zastępczej oraz przygotowanie do usamodzielnienia. Plany pomocy sporządzane były na pół roku i modyfikowane. Dokonując analizy dokumentów stwierdzono, że plany pomocy opracowane zostały zgodnie z § 15 ust. 3 i 5 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej

Obligatoryjnym dokumentem prowadzonym w placówce jest karta pobytu dziecka (§17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia). Ustalono, że wszystkie dzieci miały założone karty zawierające dziewięć wymaganych obszarów (§ 17 ust.1 pkt 2 lit. a - i rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej). Karty uzupełniane były co miesiąc ale z pominięciem miesięcy wakacyjnych lipca i sierpnia. **W § 17 ust.4 pkt 2 rozporządzenia wskazano, iż w placówce typu socjalizacyjnego kartę pobytu należy wypełniać co miesiąc, zatem brak jest przesłanek aby w okresie wakacji zaprzestać prowadzenia tego dokumentu, co należy uwzględnić w dalszej pracy.**

(Dowód: akta kontroli str.35-36)

Zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia w Placówce prowadzone są dla wychowanków karty udziału w zajęciach specjalistycznych pn. „Zajęcia dodatkowe wychowanka”, w których odnotowano rodzaj zajęć, miejsce, cel wychowawczy i terapeutyczny, uwagi o efektach działań. Z zapisów wynika, iż dzieci uczestniczyły m.in. w zajęciach socjoterapeutycznych, sportowych, tanecznych, teatralnych i językowych. Odrębną dokumentację z prowadzonych zajęć specjalistycznych prowadzi również terapeuta. Dla wszystkich wychowanków pedagog prowadzi arkusze badań i obserwacji, w których odnotowuje spostrzeżenia w czterech obszarach: rozwój fizyczny, rozwój społeczno – emocjonalny, poznawczy i ruchowy. Psycholog dla każdego wychowanka prowadzi arkusze badań i obserwacji odnotowując w nich spostrzeżenia i wyniki badań w obszarze rozwoju społeczno – emocjonalnego, poznawczego, kierunki pracy wychowawczo – terapeutycznej. Załączniki stanowi dokumentacja z prowadzonych badań. Dla wybranych dzieci, z którymi psycholog pracuje indywidualnie, prowadzony jest tzw. rejestr działań terapeutycznych.

W Domu Dziecka funkcjonuje Stały Zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. W skład zespołu wchodzi: dyrektor placówki, pedagog, psycholog, terapeuta, wychowawcy, pracownik socjalny, przedstawiciel organizatora rodzinnej pieczy zastępczej - PCPR, ośrodka adopcyjnego, policji, zgodnie z art. 137 pkt 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na posiedzenia Zespołu zapraszani są również przedstawiciele sądów i pcpr – ów.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą odbyły się trzy posiedzenia Zespołu, na których omówiono sytuację wszystkich wychowanków (23.01.2013 r., 25.06.2013 r. i 14.02.2014 r.) oraz dodatkowe posiedzenia (30) dla poszczególnych wychowanków m.in. bezpośrednio po przyjęciu dziecka do placówki. Sytuacja każdego dziecka omawiana była zgodnie z obszarami wskazanymi w art. 136 ustawy. Po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka zespół formułował na piśmie wnioski dotyczące zasadności dalszego jego pobytu w placówce wraz z uzasadnieniem i doręczono go do właściwego sądu.

Analizie kontrolnej podlegały także dokumenty dotyczące pracy z rodziną biologiczną. Pracownik socjalny dla rodzin, które chcą podjąć współpracę opracowuje „program pracy z rodziną wychowanka”. Podejmując próbę nawiązania współpracy sporządza wywiad środowiskowy oraz formularz wstępnej rozmowy z rodzicami na temat możliwości powrotu dziecka do domu rodzinnego. Regularnie pracuje z 12 rodzinami, wizyty w domach rodzinnych wychowanków i wszystkie podejmowane działania na rzecz rodziny odnotowuje w arkuszach pn. „Przebieg pracy z rodziną” do których załącznikami są m.in. : kontrakt socjalny, wnioski dotyczące realizacji kontraktu socjalnego, zobowiązania rodziny, zaświadczenia. Zarówno pracownik socjalny, jak i pedagog udzielają porad rodzicom na terenie Placówki, jak i podczas wizyt w domach rodzinnych. Placówka umożliwia dzieciom kontakty z rodzinami i współpracuje z nimi w celu umożliwienia dzieciom powrotu do domu rodzinnego.

W trakcie wykonywania czynności kontrolnych sprawdzono także, czy jest przestrzegany w Placówce zapis art. 145 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczący przygotowania dokumentacji związanej z usamodzielnieniem wychowanka. Ustalono, że w okresie objętym kontrolą czworo wychowanków osiągnęło pełnoletność, z których troje opuściło Placówkę. Jedna wychowanka kontynuuje naukę i dalej pozostaje w Domu Dziecka. Wszyscy wyżej wymienieni wskazali opiekuna usamodzielnienia, opracowali indywidualny program usamodzielnienia i w wymaganym przepisami terminie złożyli go do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

W Domu Dziecka zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, wychowankowie otrzymują kieszonkowe. Z zapisów „Regulaminu wypłacania kieszonkowego” przyjętego w Placówce dzieci otrzymują w zależności od wieku kwotę od 10 do 30 zł. Analiza list wypłat kieszonkowego potwierdziła powyższe ustalenia. Dyrektor Placówki oświadczyła, iż w lipcu i sierpniu dzieciom wyjeżdżającym na zorganizowany wypoczynek (kolonie, obóz, sanatorium) wypłaca kieszonkowe ze środków własnych Zgromadzenia Sióstr Elżbietanek. Są to kwoty od 20 do 100 zł., nie wymaga od dzieci pisemnego potwierdzenia odbioru pieniędzy.

Analizując „Regulamin wypłacania kieszonkowego” obowiązujący w Placówce stwierdzono niezgodne z przepisami prawa zapisy w części: „Szczegółowe zasady przyznawania kieszonkowego”, a mianowicie:

1. Kieszonkowe przysługuje każdemu wychowankowi Domu Dziecka Sióstr Elżbietanek, który: a) nie otrzymuje wynagrodzenia za pracę, b) nie został pozbawiony prawa do kieszonkowego w związku z rażącym naruszeniem obowiązków zawartych w Regulaminie.
2. Kieszonkowe nalicza się i wypłaca za okres od września do czerwca danego roku.
3. W okresie wakacji przysługuje kieszonkowe tylko wychowankowi, który jest w wieku poniżej 15 lat, lub jest w wieku powyżej 15 lat i wykonał w czasie wakacji wyznaczone prace społeczno – użyteczne na rzecz Domu Dziecka w wymiarze co najmniej 10 godzin.
4. Kieszonkowe nie przysługuje za okres wakacji wychowankowi, który spędza wakacje w rodzinie własnej lub zaprzyjaźnionej.
5. W punkcie 6 wskazano powody z jakich Dyrektor może podjąć decyzję o pozbawieniu wychowanka kieszonkowego.

Zgodnie z § 18 ust.1 pkt 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, dziecku umieszczonemu w placówce opiekuńczo – wychowawczej zapewnia się kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dzieci od 5 roku życia nie niższą niż 10 zł.

Nieprawidłowym jest zaprzestanie wypłaty kieszonkowego dla dzieci w okresie wakacji przebywających w domu rodzinnym. Bez względu na to, czy dziecko spędza czas wakacyjny w domu rodzinnym czy w placówce, czy otrzymuje wynagrodzenie za praktykę czy też nie, należy każdemu zapewnić kwotę do własnego dysponowania zgodnie z obowiązującymi przepisami. Niewłaściwe jest również „pozbawienie wychowanka kieszonkowego”. Jako element wychowawczy można uznać potrącenie wychowankowi z kieszonkowego kosztów za wyrządzone szkody w placówce, za niewłaściwe zachowanie, nierealizowanie obowiązku szkolnego, palenie tytoniu itp., jednakże tylko w granicach przyznanych kwot, pozostawiając do dyspozycji wychowanka kwotę minimalną określoną w w/w rozporządzeniu.

(Dowód: akta kontroli str.41-51)

Na podstawie § 12 ust.2 cytowanego rozporządzenia osoby sprawujące opiekę nocną w placówce są obowiązane co najmniej trzykrotnie w ciągu nocy przeprowadzić obchód. W Domu Dziecka w Bolesławcu w „Zeszycie dyżurów nocnych” wychowawcy odnotowują trzy lub więcej obchodów w ciągu nocnego dyżuru, zapisując godzinę oraz opis sytuacji.

W Placówce zgodnie z zapisem § 5 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej opracowana została „Procedura postępowania w przypadku samowolnego opuszczenia Placówki przez wychowanka”. W treści błędnie wskazano podstawę prawną – rozporządzenie w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych z 2005 r., zatem należy dokonać korekty w zapisach w/w procedury.

W wyniku przeprowadzenia czynności kontrolnych stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

- 1) Niezgodne z obowiązującymi przepisami zapisy Regulaminu wypłacania kieszonkowego i jego wypłaty.

W związku z powyższym wydaje się zalecenie pokontrolne:

- 1) Doprowadzić do zgodności zapisów „Regulaminu wypłacania kieszonkowego” i jego wypłat z obowiązującymi przepisami.

Podstawa prawna: § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292 poz.1720)

Termin realizacji zalecenia: niezwłocznie.

Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), kierownik jednostki kontrolowanej w terminie do dnia **31 sierpnia 2014r.** winien przekazać Wojewodzie Dolnośląskiemu informację o sposobie wykonania zaleceń lub wykorzystania wniosków lub przyczyn ich niewykorzystania, bądź o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Przemysław Kolbæk
Z CA D Y R E K T O R A
(kierownik komórki do spraw kontroli)

Otrzymują:

- 1) Dyrektor Domu Dziecka p.w. Św. Józefa, ul. Kubika 4 w Bolesławcu.
- 2) a/a

